НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Факультет тваринництва та водних біоресурсів

Кафедра бджільництва

ЗАТВЕРДЖУЮ
декан факультету тваринництва
та водних біоресурсів
_____ Руслан КОНОНЕНКО

СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри бджільництва
протокол № 11 від «07» 09 2023 р.
завідувач кафедри
_____ Микола ПОВОЗНІКОВ

РОЗГЛЯНУТО
гарант ОП Технологія виробництва і
переробки продукції тваринництва,
доктор с.-г. наук, професор
_____ Наталія ПРОКОПЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛІКАРСЬКІ РОСЛИНИ

Освітня програма: дисципліна за вибором студента
Факультет тваринництва та водних біоресурсів
Розробники:

Повозніков М.Г., доктор с.г. наук, професор

КИЇВ – 2023 р.

1. Опис навчальної дисципліни

«Лікарські рослини»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	-	
Освітня програма	Назва	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Курс (рік підготовки)	4	-
Семестр	7	-
Лекційні заняття	*16 год.*	-
Практичні, семінарські заняття	*14 год.*	-
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	*60 год.*	-
Індивідуальні завдання	-	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	*2 год.*	-

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета курсу лікарського рослинництва це можливість познайомитися з напрямом цієї діяльності, технологіями збільшення різноманіття культур, технологією інтенсивного вирощування, як в умовах виробництва так і на присадибних ділянках, а також ознайомитись із використанням лікарських рослин в офіційній, народній медицині, харчовій та парфумерній промисловостях

Завдання: вирішення проблем, які виникають та потребують швидкого розв'язання збереження наявних ресурсів лікарської сировини в різних ґрунтово-кліматичних зонах нашої країни та використання у власній практиці.

Навчальна дисципліна забезпечує формування ряду компетентностей:
Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 3. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
ЗК 7. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)
СК 1. Здатність використовувати професійні знання.
СК 6. Здатність застосовувати базові знання з економіки, організації та менеджменту у виробництві лікарських рослин.
СК 7. Здатність здійснювати контроль технологічних процесів при виробництві та переробці лікарських рослин.

При вивченні дисципліни здобувач може отримати наступні програмні результати навчання:
ПРН-1. Виконувати параметри та здійснювати контроль технологічних процесів з виробництва і переробки лікарських рослин.
ПРН-5. Контролювати якість виконуваних робіт.
ПРН-12. Наслідувати основні принципи економіки, організації та менеджменту у виробництві та переробці лікарських рослин.
ПРН-20. Застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.
ПРН-21. Показувати знання основних історичних етапів розвитку предметної області.
Вивчення дисципліни завершується складанням заліку.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для:
– повного терміну денної (заочної) форми навчання;
– скороченого терміну денної (заочної) форми навчання.

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	тижні	усього	у тому числі			
			л	лаб	пр	с. р.
Змістовний модуль 1. Особливості використання лікарських рослин						
Тема 1. Лікарське рослинництво як наука і галузь виробництва	1	2	2			8
Тема 2. Біологічно активні речовини лікарських рослин	2-3	4	2		2	8
Тема 3. Біохімічна дія препаратів, отриманих з лікарських рослин.	4-5	4	2		2	6
Тема 4. Фармакотерапевтичні властивості культурних рослин	6-7	4	2		2	8
Разом за модулем 1		14	8		6	30
Змістовний модуль 2. Виробництво та заготівля лікарських рослин						
Тема 5. Ботаніко-біологічна характеристика лікарських рослин	8-9	4	2		2	8
Тема 6. Технологія вирощування однорічних	10-11	4	2		2	8

лікарських рослин						
Тема 7. Технологія вирощування багаторічних лікарських рослин	12-13	4	2		2	8
Тема 8. Процес заготівлі сировини з лікарських рослин	14-15	4	2		2	6
Разом за модулем 1		16	8		8	30
Всього годин		**30**	**16**		**14**	**60**

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Ботанічний опис лікарських рослин.	2
2	Морфологія особливостей та визначення лікарських рослин.	2
3	Вивчення елементів технології вирощування лікарських рослин.	2
4	Особливості вирощування лікарських рослин на насіння.	2
5	Сушка, первинна переробка, упаковка, збереження лікарської сировини.	2
6	Ознайомлення з лікарськими рослинами на дослідних ділянках кафедри і в музеї.	2
7	Виготовлення різних форм лікарських препаратів на основі рослинної сировини	2
	Всього:	14

5. Зразки контрольних питань, тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

1. Значення, хімічний склад, фармакологічні властивості і технологія вирощування: солодки голої, цикорію звичайного, цмину піскового, череди трироздільної, шавлії лікарської.
2. Значення, хімічний склад, фармакологічні властивості і особливості вирощування: аврану лікарського, блекоти чорної, гірчака зміїного, деревію звичайного, дягелюлікарського, золототисячника зонтичного.
3. Значення, хімічний склад, фармакологічні властивості і особливості вирощування: любистку лікарського, пасльону чорного, парило звичайного, примули лікарської, радіоли рожевої, ревеню тангутського.
4. Значення, хімічний склад, фармакологічні властивості і технологія вирощування: рутки лікарської, сабельника болотного, хвоща польового, чистотілу звичайного, чорнокореню лікарського, чорнушки посівної.

6. Методи навчання.

Для засвоєння знань і навичок з дисципліни «Практичне бджільництво» використовуються словесні, наочні і практичні методи навчання.

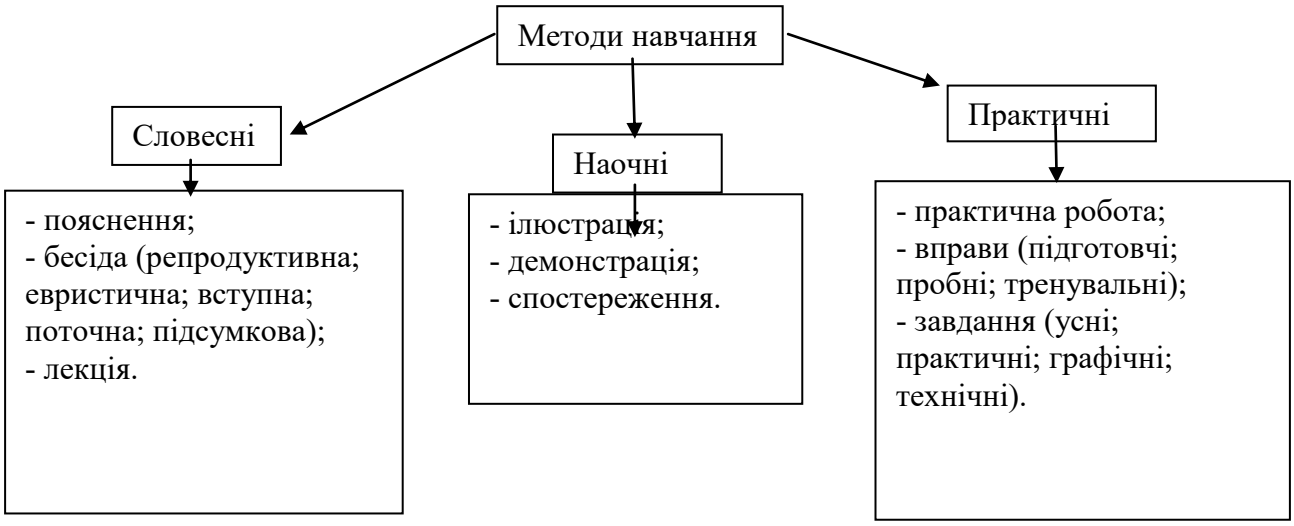

7. **Форми контролю.**

Експрес-контроль (на кожному практичному занятті проводиться усне опитування декількох студентів для з'ясування ступеня засвоєння і закріплення матеріалу лекційних і практичних занять і під час самостійного опрацювання літератури по завданню викладача).

Перевірка ведення конспектів лекцій.

Тестування

Модульна контрольна робота

8. **Розподіл балів, які отримують студенти.** Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 03.03.2021 р. протокол № 7)

Рейтинг студента, бали	**Оцінка національна за результати складання**	
	екзаменів	**заліків**
90-100	**Відмінно**	**Зараховано**
74-89	**Добре**	
60-73	**Задовільно**	
0-59	**Незадовільно**	**Не зараховано**

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $\mathbf{R_{ДИС}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $\mathbf{R_{НР}}$ (до 70 балів): $\mathbf{R_{ДИС} = R_{НР} + R_{АТ}}$.

11. Навчально-методичне забезпечення

Методичне забезпечення для повного надання і засвоєння студентами знань з дисципліни «Лікарські рослини» здійснюється завдяки розробленому навчально-методичному комплексу, його робочої програми, конспекту лекцій з дисципліни,

методичним рекомендаціям щодо виконання завдань на практичних зайняттях, основної та допоміжної літератури, а також періодичних професійних видань.

12. Рекомендовані джерела інформації

1. *Лавренов В.К., Ларенова Г.В., Онипко В.Д., Лавренов Ю.В. Энциклопедия практической фитотерапии. – Д.: Сталкер, 2001. – 592*
2. *Ластухін Ю.О. Хімія природних органічних сполук: Навч. посібник. –Львів: Національний університет «Львівська політехніка»*
3. *Лікарське рослинництво: від досвіду минулого до новітніх технологій: матеріали шостої Міжнародної науково–практичної конференції, 26-27 грудня 2017 р., м. Полтава. Лубни:Комунальне видавництво «Лубни», 2018. 268 с.*
4. *Алексеєв І., Діброва А. Повний атлас лікарських рослин. Издательство Глория, 2019. 256с.*
5. *Лікарські рослини: технологія вирощування та використання Якубенко Б.Є., Біленко В.Г. Видавництво Ліра До. 2021. 654с.*
6. *Котенко О. Енциклопедія Відкриваємо світ. Рослини. Видавництво Ранок. 2019. 64с*
7. *Geir Bjorklund, Maryam Dadar, Natalia Martins, Salvatore Chirumbolo, Bey Hing Goh, Kateryna Smetanina, Roman Lysiuk. Brief Challenges on Medicinal Plants: An Ey*